

Y PWYLLGOR IECHYD A GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

ADRODDIAD I'R CYNULLIAD

1. Cyflwyniad

1.1 Yn ôl Rheol Sefydlog 9.9 mae'n ofynnol i'r holl bwyllgorau pwnc gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad ar y cynnydd a wnaethant yn cyflawni eu blaenraglenni gwaith. Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y cyfnod rhwng 3 Mehefin 2003 a 31 Mawrth 2004.

2. Yr Aelodau

2.1 Yn ystod y flwyddyn bu'r canlynol yn aelodau o'r Pwyllgor:

David Melding (Cadeirydd)	Val Lloyd
Jocelyn Davies	Jonathan Morgan
John Griffiths	Gwenda Thomas
Jane Hutt (Gweinidog)	Rhodri Glyn Thomas (o fis Tachwedd 2003)
Ann Jones	Kirsty Williams
Dai Lloyd (tan Tachwedd 2003)	

3. Cyfarfodydd

3.1 Yn ystod y cyfnod hwn cyfarfu'r Pwyllgor yn ffurfiol ar 13 o achlysuron. Cynhaliwyd yr holl gyfarfodydd yn gyhoeddus. Wrth glywed tystiolaeth ar gyfer ei adolygiad o'r berthynas rhwng iechyd a gofal cymdeithasol, cyfarfu'r Pwyllgor yng Nghaerfyrddin.

4. Cylch Gwaith a Chyfrifoldebau

4.1 Mae cylch gwaith y Pwyllgor yn seiliedig ar bortffolio'r Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, sy'n cynnwys pob agwedd ar ofal iechyd; diogelwch bwyd; gwasanaethau cymdeithasol a gofal cymdeithasol; plant a phobl ifanc, gan gynnwys gofal plant. Amgaeir portffolio'r Pwyllgor yn Atodiad 1.

4.2 Rhestrir cyfrifoldebau'r pwyllgorau pwnc yn y Rheolau Sefydlog, ac maent wedi'u cynnwys yn Atodiad 2.

5. Nodau ac Amcanion

5.1 Disgrifiodd y Pwyllgor ei nodau yn y Flaenraglen Waith Strategol ar gyfer y cyfnod Mehefin 2003 i Ragfyr 2004, a gafodd ei chymeradwyo ar 11 Mehefin 2003. Y nod oedd craffu ar bolisiau Llywodraeth Cynulliad Cymru a monitro'r modd y maent yn cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod gwasanaethau i wella'u hiechyd ar gael i bobl Cymru yn ogystal â gofal iechyd a gofal cymdeithasol yn ôl yr angen.

5.2 Cytunodd y Pwyllgor y byddai, wrth adolygu a datblygu polisi, yn gwneud argymhellion a allai arwain at wasanaethau o ansawdd uchel, cost effeithiol sy'n cael eu rheoleiddio a'u harchwilio'n briodol.

6. Hynt y Gwaith

6.1 Mae'r Pwyllgor wedi canolbwyntio ar graffu ar ddeddfwriaeth ac ar ei adolygiad polisi. Mae hefyd wedi derbyn adroddiadau rheolaidd oddi wrth y Gweinidog ar flaenoriaethau a nodwyd yn y Flaenraglen Waith Strategol.

7. Datblygu ac Adolygu Polisi (Rheol Sefydlog 9.7)

Adolygiad o'r Berthynas rhwng y Gwasanaethau Iechyd a Gofal Cymdeithasol

7.1 Dylanwadodd yr Adolygiad o Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru (Adroddiad Waneless) ar benderfyniad y Pwyllgor i gynnal adolygiad o'r berthynas rhwng gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Fel rhan o'i waith o gasglu tystiolaeth ar y dechrau, gwahoddwyd Derek Waneless i fynegi'i safbwyntiau i'r Pwyllgor yn seiliedig ar ganfyddiadau'r adroddiad.

7.2 Dechreuwyd ar ymarfer ymgynghori helaeth ym mis Hydref. Derbyniwyd 67 ymateb. Mae 12 o unigolion/sefydliadau wedi rhoi tystiolaeth lafar i'r Pwyllgor ac mae dau sesiwn arall wedi'i drefnu ar gyfer yr haf - cynhelir un ohonynt yn Wrecsam. Roedd y sefydliadau hyn yn cynrychioli amrediad eang o ddiddordebau, gan gynnwys mudiadau gwirfoddol, y GIG ac awdurdodau lleol.

7.3 Cafodd yr Athro Vivienne Walters, Athro Polisi Iechyd Canolfan Genedlaethol Polisi Cyhoeddus, Prifysgol Cymru, Abertawe, ei phenodi gan y Pwyllgor fel cynghorydd arbenigol i helpu gyda'i waith. Yn ogystal â'r sesiynau clywed tystiolaeth ffurfiol, mae'r Athro Walters wedi cynnal nifer o grwpiau ffocws anffurfiol i glywed sylwadau defnyddwyr gwasanaeth, gofawyr, gwirfoddolwyr a darparwyr gwasanaethau.

7.4 Bydd y Pwyllgor yn ystyried y dystiolaeth y mae wedi'i derbyn dros yr haf ac yn adrodd i'r Cynulliad yn hwyrach yn y flwyddyn.

Materion Eraill o Ddatblygu ac Adolygu Polisi

7.5 Trafododd y Pwyllgor ymatebion Llywodraeth Cynulliad Cymru i adroddiad yr Arglwydd Laming ar yr ymchwiliad i farwolaeth Victoria Climbié a phapur gwyrdd Llywodraeth y DU "Mae Pob Plentyn yn Bwysig".

7.6 Cyflwynodd y Grwp Cynghori a sefydlwyd gan y Gweinidog, ac a oedd yn cael ei gadeirio gan y Dirprwy Weinidog, ei gynigion am Gomisiynydd ar gyfer Pobl Hyn i'r Pwyllgor.

7.7 Ystyriodd y Pwyllgor adroddiadau dau o Bwyllgorau'r Cynulliad cyntaf:

- Yr Adolygiad Sipsiwn Crwydrol (Pwyllgor Cyfle Cyfartal)
- Cymryd Rhan mewn Chwaraeon ac Ymarfer Corff (y Pwyllgor Diwylliant)

7.8 Bu hefyd yn dilyn hynt y gwaith o weithredu argymhellion adroddiad y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol blaenorol ar oblygiadau Adroddiad Ymchwiliad Phillips (BSE) i Gymru.

7.9 Ar ôl trafod yr adolygiad o'r Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl Oedolion, efallai y bydd y Pwyllgor yn ystyried Gwasanaethau Iechyd Meddwl Oedolion a/neu blant a'r glasoed ymhellach, ac yn ystyried y posibilrwydd o gynnal adolygiad polisi ar rai agweddau ar y gwasanaeth.

8. Craffu ar Ddeddfwriaeth (Rheol Sefydlog 9.8 (i))

8.1 Roedd y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol blaenorol wedi cytuno, wrth ystyried is-ddeddfwriaeth arfaethedig, y byddai'n canolbwyntio ei drafodaethau ar

welliannau a gyflwynwyd gan aelodau, ac yr hysbyswyd y Pwyllgor amdanynt ymlaen llaw. Yn ei gyfarfod cyntaf ym Mehefin 2003, cytunodd y pwyllgor ar brotocol a oedd yn parhau â'r arfer hwn ac a oedd hefyd yn ei ymestyn i gynnwys deddfwriaeth sylfaenol, oni bai eu bod yn cytuno i'w hepgor mewn amgylchiadau eithriadol.

8.2 Mae'r Pwyllgor yn cael rhestr reolaidd o is-ddeddfwriaeth arfaethedig gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, ac mae Aelodau'n nodi unrhyw eitemau y credant y dylai'r Pwyllgor graffu arnynt.

8.3 Mae'r Pwyllgor wedi ystyried 18 o is-ddeddfwriaethau, gan gynnwys tair a gafodd eu cyfeirio i'r Pwyllgor gan y Dirprwy Lywydd yn unol â Rheol Sefydlog 22.5 (nawr Rheol Sefydlog 24.6).

8.4 Bu'r Pwyllgor hefyd yn ystyried y Mesur Ysmygu Mewn Mannau Cyhoeddus (Cymru) a gyflwynwyd i Dy'r Arglwyddi gan Farwnes Finlay. Rhoddodd y Pwyllgor ei gefnogaeth yn unfrydol i egwyddorion y Mesur, a fyddai'n rhoi pŵer i'r Cynulliad i wahardd ysmygu mewn tafarndai, bwytai a mannau cyhoeddus eraill.

8.5 Cyfeiriwyd dau Fesur i'r Pwyllgor yn dilyn y ddadl yn y cyfarfod llawn ym mis Rhagfyr ar araith y Frenhines i'r Senedd. Bydd y ddau Fesur hwn, y mesur Plant a'r Mesur Asiantaeth Diogelu Iechyd yn cael eu hystyried gan y Pwyllgor ar 5 Mai.

9. Monitro a Chraffu (Rheol Sefydlog 9.7 (ii) a (iii))

9.1. Mae'r Pwyllgor wedi craffu ar berfformiad Llywodraeth Cynulliad Cymru drwy'r adroddiad a ddarperir gan y Gweinidog. Ystyriodd y protocol ar gyfer gwella gwasanaethau cymdeithasol i blant a phobl ifanc yn Ninas a Sir Caerdydd ac mae wedi parhau i fonitro hyn.

9.2. Bu'r Pwyllgor yn craffu ar adroddiad blynyddol 2002-2003 Cyngor Gofal Cymru ac ar ei gynlluniau ar gyfer y dyfodol. Bu hefyd yn craffu ar adroddiadau blynyddol Prif Weithredwr Gwasanaethau Plant a Chomisiynydd Plant Cymru.

10. Penodiadau (Rheol Sefydlog 9.8)

10.1 David Melding a Val Lloyd yw'r rhai a enwebwyd gan y Pwyllgor i ystyried penodiadau cyhoeddus. Maent wedi bod ar y panel cyfweld ar gyfer swydd Cadeirydd Ymddiriedolaeth GIG Pontypridd a Rhondda, ac maent wedi ymgynghori ar tua 79 o benodiadau eraill.

10.2 Roedd y Gweinidog dros lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol hefyd yn gysylltiedig â'r panel penodi.

11. Cyllideb (Rheol Sefydlog 9.8)

11.1 Ystyriodd y Pwyllgor gyllideb arfaethedig Llywodraeth y Cynulliad ar gyfer 2004-2005 a gwnaeth sylwadau arni. Ceir llythyr y Cadeirydd yn nodi argymhellion y Pwyllgor yn Atodiad 3.

12. Materion Trawsbynciol

12.1 Mae'r Pwyllgor wedi gweithio'n glòs â phwyllgorau eraill. Fe'i gwahoddwyd i enwebu cynrychiolydd i ymuno â'r Pwyllgor Llywodraeth Leol a Gwasanaethau Cyhoeddus i ystyried y Mesur Paratodau Sifil, a gofynnodd i Ann Jones (cadeirydd y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Gwasanaethau Cyhoeddus) dynnu sylw'r Pwyllgor at

unrhyw agweddau'n ymwneud ag iechyd. Yn yr un modd, gofynnwyd i gynrychiolwyr ymuno â'r Pwyllgor Ewropeaidd a Materion Allanol i ystyried y goblygiadau yn ymwneud ag ymgynghoriad y Comisiwn Ewropeaidd ar oriau gwaith. Gofynnwyd i Jonathan Morgan a Rhodri Glyn Thomas, sy'n aelodau o'r Pwyllgor, gyflwyno unrhyw faterion yn gysylltiedig â iechyd yn ôl i'r Pwyllgor.

12.2 Penderfynodd y Pwyllgor y dylai David Melding gynrychioli buddiannau'r Pwyllgor yn adolygiad polisi'r Pwyllgor Addysg a Dysgu Gydol Oes o anghenion addysgol arbennig.

13. Y Cynlluniau Statudol

13.1 Mae'r Pwyllgor wedi rhoi ystyriaeth i gynlluniau statudol y Cynulliad Cenedlaethol o ran cysylltiadau ag awdurdodau lleol a'r sector gwirfoddol, a'r cynllun datblygu cynaliadwy yn ystod ei waith. Mae hefyd wedi rhoi ystyriaeth i ofynion y Ddeddf Cysylltiadau Hiliol.

14. Y Rhaglen ar gyfer y Dyfodol

14.1 Mae blaenoriaethau'r Pwyllgor ar gyfer 2004-2005 wedi'u nodi yn y Flaenraglen Waith Strategol. Ymhlith y prif bynciau y mae:

- ◆ Gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n dioddef o iechyd meddwl;
- ◆ monitro'r gwaith o weithredu'r Strategaeth Gofal Sylfaenol a'r contract newydd ar gyfer gwasanaethau meddygol cyffredinol, a monitro'u heffeithiolrwydd.
- ◆ Y broses o roi argymhellion yr Adolygiad o Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru ar waith ("*Adroddiad Wanless*")
- ◆ Gofal Cymdeithasol - Safonau ac Ansawdd
 - ◆ Dyfodol arolygiadau ar y cyd rhwng Arolygiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGCC) a'r Comisiwn Archwilio,
 - ◆ Amddiffyn Plant
 - ◆ Arolygiaeth Safonau Gofal Cymru;
- ◆ Y Mesur Iechyd Meddwl y mae Llywodraeth y DU yn bwriadu ei gyhoeddi er mwyn craffu arno cyn deddfu;
- ◆ Craffu ar is-ddeddfwriaeth a deddfwriaethau sylfaenol eraill.

David Melding
Y Cadeirydd

Portffolio'r Pwyllgor

Yn unol ag adran 57(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, mae portffolio'r Pwyllgor yn cyfateb i bortffolio'r Gweinidog Cynulliad:

- ◆ Pob agwedd ar y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru, gan gynnwys practis cyffredinol a gofal sylfaenol, **ac eithrio** (i) *goruchwyllo'r proffesiynau meddygol*; (ii) *polisi ar eni plant ar ran pobl eraill, senotrawsblannu, embryoleg a geneteg dynol*; a (iii) *thryddedu meddyginiaethau (Nid yw'r materion hyn wedi'u datganoli i'r Cynulliad Cenedlaethol)*.
- ◆ Taliadau am wasanaethau'r GIG, gan gynnwys taliadau presgripsiwn, deintyddol, offthalmig ac optegol.
- ◆ Darparu gwasanaethau yng Nghymru i bobl sy'n dioddef o afiechyd meddwl.
- ◆ Pob agwedd ar iechyd y cyhoedd yng Nghymru, gan gynnwys diogelwch bwyd.
- ◆ Rheoleiddio gwenwynau.
- ◆ Gweithgareddau'r Asiantaeth Safonau Bwyd yng Nghymru.
- ◆ Bwyd sydd wedi'i addasu'n enetig (**ac eithrio** *tyfu cnydau sydd wedi'u haddasu'n enetig - mater i'r Gweinidog dros yr Amgylchedd, Cynllunio a Chefn Gwlad yw hwn*).
- ◆ Goruchwyllo gweithgareddau'r Comisiwn Archwilio mewn perthynas â'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru.
- ◆ Polisi ar ofal yn y gymuned.
- ◆ Polisi ar ddarparu gwasanaethau cymdeithasol ar gyfer plant, gan gynnwys rheoleiddio cychoedd chwarae, canolfannau gweithgareddau a gwarchod plant.
- ◆ Goruchwyllo gweithgareddau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol Cymru, gan gynnwys cyhoeddi canllawiau statudol.
- ◆ Goruchwyllo
 - ◆ Cyngor Gofal Cymru;
 - ◆ Proffesiynau Iechyd Cymru;
 - ◆ Canolfan Iechyd Cymru;
 - ◆ Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru;
 - ◆ Comisiynydd Plant Cymru;
 - ◆ Arolygiaeth Safonau Gofal Cymru.
- ◆ Rheoleiddio cartrefi gofal preifat a chartrefi nyrsio preifat yng Nghymru.
- ◆ Arolygu'r gwasanaethau cymdeithasol a ddarperir gan awdurdodau lleol yng Nghymru, a llunio adroddiadau am yr arolygiadau hynny (drwy Arolygiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru).
- ◆ Gwasanaethau mabwysiadu a maethu yng Nghymru (**ac eithrio** *achosion lle mae trigolion y DU yn mabwysiadu plant dramor*).
- ◆ Cyfrifoldeb trawsbynciol am blant, gwella iechyd, a phobl hŷn a gofalwyr.

Dyletswyddau'r Pwyllgor

Mae'r Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn un o saith pwyllgor pwnc. Rhestrir cyfrifoldebau'r pwyllgorau pwnc yn Rheolau Sefydlog y Cynulliad Cenedlaethol:

"9.7. Bydd pob Pwyllgor Pwnc

- i. yn cyfrannu at ddatblygu polisïau'r Cynulliad o fewn y meysydd y mae'r Ysgrifennydd Cynulliad perthnasol yn atebol i'r Cynulliad amdanynt;
- ii. yn cadw llygad ar y gwariant a'r weinyddiaeth sy'n gysylltiedig â'u gweithredu;
- iii. yn cadw llygad ar waith cyflawni'r swyddogaethau cyhoeddus yn y meysydd hynny gan gyrrff cyhoeddus, gwirfoddol a phreifat.

O fewn y meysydd perthnasol, bydd pob Pwyllgor Pwnc hefyd,

- i. yn cynghori ar ddeddfwriaeth arfaethedig a fydd yn effeithio ar Gymru, gan gynnwys cyflawni ei swyddogaethau o dan Reol Sefydlog 22 (nawr Rheol Sefydlog 24);
- ii. yn rhoi cyngor i Gabinet y Cynulliad ar faterion sy'n ymwneud â dyrannu cyllideb y Cynulliad yn unol â Rheol Sefydlog 19 (nawr Rheol Sefydlog 21);
- iii. yn cyflawni ei swyddogaethau o dan Reol Sefydlog 21 (cwynion) (nawr Rheol Sefydlog 23);
- iv. yn cyflawni unrhyw swyddogaethau a neilltuir iddo o dan y Cod Ymarfer ar Weithdrefn Penodiadau Cyhoeddus a wneir gan y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 20 (nawr Rheol Sefydlog 22);
- v. yn ystyried materion y bydd y Cynulliad yn eu cyfeirio ato o fewn ei feysydd."

O dan Reol Sefydlog 9.9, rhaid bod gan bwyllgorau pwnc raglen waith dreigl a fydd yn cwmpasu cyfnodau o 12 mis o leiaf.

Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

**Y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol**

Bae Caerdydd / Cardiff Bay
Caerdydd / Cardiff CF99 1NQ99 1

Eich cyf / Your Ref
Ein cyf / Our Ref HSS(2)-05-03

Jane Hutt AC
Y Gweinidog dros Iechyd a
Gwasanaethau Cymdeithasol

7 Tachwedd 2003

CYNIGION AR GYFER Y GYLLIDEB 2004 - 2005

Yn ei gyfarfod ar 5 Tachwedd, ystyriodd y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol y gyllideb ddrafft ar gyfer 2004-2005.

Mynegodd yr aelodau bryder ynghylch a oedd digon o ddarpariaeth ar gyfer:

- ◆ gwasanaeth Ar Ôl Oriau meddygon teulu;
- ◆ cyllid llywodraeth leol ar gyfer gofal cymdeithasol;
- ◆ y gost o roi'r Gyfarwyddeb Oriau Gwaith Ewropeaidd ar waith o fis Awst 2004 ymlaen; ac
- ◆ byrddau iechyd lleol ac ymddiriedolaethau'r GIG. Dim ond cynnydd gwirioneddol o 5.02 y cant a geid ar ôl chwyddiant ac ar ôl tynnu'r arian sydd wedi'i glustnodi.

ac hefyd ym marn yr aelodau:

- ◆ ni fyddai llawer o arian ar ôl o'r grant cynnal refeniw a oedd wedi'i ddarparu i'r awdurdodau lleol ar gyfer gofal cymdeithasol ar ôl talu'r codiadau cyflog.
- ◆ dylid ystyried yr egwyddorion a geir yn adroddiad Townsend yn fformiwla'r Grant Cynnal Refeniw;

- ◆ y gobaith oedd y byddai Llywodraeth y Cynulliad yn helpu i ariannu cam nesaf yr Ysbyty i Blant.

Buaswn yn ddiolchgar pe baech yn cylfeu safbwyntiau'r Pwyllgor i'r Gweinidog dros Gyllid, Llywodraeth Leol a Gwasanaethau Cyhoeddus, yn unol â Rheol Sefydlog 19.2.

David Melding AC
Y Cadeirydd